

WERKGROEP MILIEUBEHEER BERG EN DAL

Postbus 26, 6560 AA Groesbeek
secretaris@wmg-groesbeek.nl
www.wmg-groesbeek.nl

Gemeenteraad van Berg en Dal
Postbus 20
6560 AA Groesbeek

Groesbeek, 6 februari 2026

betreft: **zienswijze op Ontwerp TAM-IMRO omgevingsplan 'Dekkerswald te Groesbeek'**

Geachte raad,

In vervolg op onze pro forma zienswijze d.d. 26 januari 2026 op het Ontwerp TAM-IMRO omgevingsplan 'Dekkerswald te Groesbeek' doen wij u hierbij de motivering toekomen.

De Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal heeft geen principiële bezwaar tegen ontwikkeling van de locatie Dekkerswald voor woningbouw. Wel hebben wij vragen over het uitgevoerde natuuronderzoek (Bijlage 2 bij de motivering van het omgevingsplan) en de conclusies die daaruit getrokken worden, in het bijzonder betreffende het vliegend hert.

De conclusie van het Vervolgonderzoek Flora en Fauna (BRO, februari 2025, zie pag. 15) luidt: *“De gevonden resultaten wijzen niet op een mogelijke aanwezigheid van het vliegend hert binnen het plangebied. De aanwezigheid van het vliegend hert is dan ook redelijkerwijs uitgesloten. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief groen aanwezig welke behouden blijft in de toekomstige situatie. Overtreding van een verbodsbepaling van de Omgevingswet met betrekking tot een vliegend hert is uitgesloten.”*

Wij zijn het niet eens met deze stellingname en denken dat er wel degelijk voldoende bewijs is voor de aanwezigheid van het vliegend hert in het plangebied (zie de onderbouwing in de bijlage bij deze brief) en daarmee voldoende aanleiding voor beschermende maatregelen.

Bij de voorliggende wijziging van het omgevingsplan zit een Versterkingsplan (Bijlage 1 bij de motivering van het omgevingsplan) waarvan de uitvoering een voorwaarde is voor nieuwe woningbouw in het plangebied. Het Versterkingsplan is een eis van de provincie omdat de gebiedsontwikkeling gelegen is in de Groene Ontwikkelingszone. Onduidelijk voor ons is of er naast

het Versterkingsplan t.z.t. ook nog een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit nodig is bijvoorbeeld vanwege effecten van de herinrichting van het terrein op vleermuizen, en mogelijk nu dus ook voor het vliegend hert. Onduidelijk is of de functionaliteit van het leefgebied van het vliegend hert door het nieuwe omgevingsplan wordt aangetast.

Positief in het Versterkingsplan is dat het vliegend hert tot de belangrijkste natuurwaarden wordt gerekend. Onder de kop 'Behouden en versterken huidige natuurwaarden' staat o.a. deze maatregel genoemd: *"Continuering biotoopverbetering Vliegend hert In de bossen van KHO, waarbij het beheer als middenbos (hakhout met boven- en overstaanders) weer wordt opgepakt"* Deze maatregel met een wat tegenstrijdige formulering heeft betrekking op het naast het plangebied gelegen bos. Terwijl er bewijs is voor een of meer voortplantingsplaatsen binnen het plangebied, missen we in het plan kansrijke, spoedeisende maatregelen op Dekkerswald zelf die concreet gericht zijn op verbetering van de actuele, kwetsbare situatie waarin de populatie zich nu bevindt. Aanleg van nieuw eikenhakhout is nuttig, maar heeft pas op lange termijn effect. Mogelijk is met relatief eenvoudige maatregelen zoals het ingraven van hout op geschikte plekken, het laten liggen van dood hout, het maken van putten met houtsnippers etc. al veel te bereiken. Zo'n maatregelplan voor het vliegend hert bijvoorbeeld in de vorm van actualisering van het actieplan uit 2008 voor deze locatie, mits met de noodzakelijke deskundigheid opgesteld, hoeft niet tot vertraging van de bouwplannen op Dekkerswald te leiden en dat is ook niet onze insteek.

Met vriendelijke groet,

Jeanne Mertens
voorzitter

Bijlage

Onderbouwing aanwezigheid vliegend hert in plangebied Omgevingsplan Dekkerswald 2025

Vliegend hert in het Rijk van Nijmegen

Het Rijk van Nijmegen is een van de vijf overgebleven leefgebieden van het vliegend hert in Nederland. Het vliegend hert is een zwaar beschermde soort die in een ongunstige staat van instandhouding verkeert. De kever komt hier in onze omgeving voor in verspreid levende populaties. In een verspreidingsonderzoek uit 2005 (zie het rapport 'Vliegend hert in het Rijk van Nijmegen' van J. Smit, EIS, 2005; te downloaden via <https://kenniscentruminsecten.nl/publicaties/vliegend-hert-in-het-rijk-van-nijmegen/>) is Dekkerswald benoemd als een van de twee met zekerheid vastgestelde voortplantingsplaatsen in het Rijk van Nijmegen.

Vervolgens is in opdracht van de provincie in 2008 een actieplan opgesteld (Smit, J.T. & R.F.M. Krekels 2008. Vliegend hert in het Rijk van Nijmegen, Actieplan 2009-2013. – EIS-Nederland en Bureau Natuurbalans - Limes Divergens, Leiden – Nijmegen; te downloaden via <https://repository.naturalis.nl/pub/303858>). Daarin wordt de kwetsbare situatie op Dekkerswald beschreven en een aantal concrete, op korte termijn uit te voeren maatregelen voorgesteld om het leefgebied te verbeteren en uit te breiden en verbindingzones aan te leggen naar potentiële leefgebieden.

Huidig natuurbeheerplan Dekkerswald

In 2010 is het bestemmingsplan van Dekkerswald gewijzigd om nieuwe bouwontwikkelingen mogelijk te maken. Daarbij is een natuurbeheerplan vastgesteld (zie <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/>, onder Bestemmingsplan Dekkerswald 2010, documenten) om de natuurwaarden te behouden en te versterken. De aanwezigheid van het vliegend hert stond buiten kijf. *“Het belangrijkste doel van het natuurbeheerplan is het beschrijven van de wijze waarop de ecologische functionaliteit van het terrein voor streng beschermde soorten als Vliegend Hert en Hazelworm op peil gehouden zal worden”,* zo lezen we in de tekst. *“Van deze soorten wordt alleen voor [...] en Vliegend hert de functionaliteit van het gebied als vaste rust- en verblijfplaats in lichte mate door de ingreep aangetast. Deze aantasting is met behulp van mitigerende maatregelen te neutraliseren.”*

Die maatregelen staan in het natuurbeheerplan. Hierbij is gebruik gemaakt van voorstellen uit het genoemde actieplan uit 2008. Onder paragraaf 2.5 huidig beheer lezen we:

“actieplan Vliegend hert

Eind 2009 zijn over een totale lengte van bijna 2.600 m de bosranden van het landgoed Dekkerswald omgevormd ten behoeve van het verbeteren en vergroten van het leefgebied van de populatie van het Vliegend hert die op het landgoed voorkomt. In de betreffende randen zijn onder directie van de Bosgroep Midden Nederland bomen geveld, gesnoeid, zijn stammen ingegraven en is plantwerk uitgevoerd. In totaal zijn 275 eiken geplant. Daarnaast is in afwijking op het projectvoorstel een hoek ingeplant met bosplantsoen. In totaal 100 stuks (50 x Hazelaar en 50 x Lijsterbes). Ook zijn in totaal 85 stuks Klimop rondom 18 afgezaagde stronken geplant.”

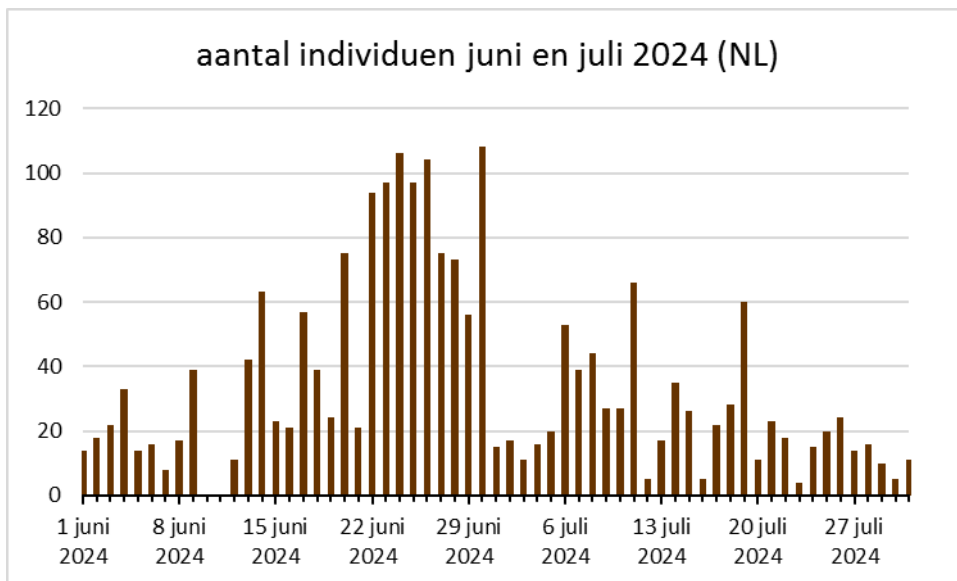
Onduidelijk is of de maatregelen zich hebben beperkt tot een eenmalige actie of dat er in de jaren daarna ook beheer heeft plaatsgevonden.

Ook stelt het natuurbeheerplan dat op het terrein een beperking van het intensieve groenbeheer zal worden doorgevoerd t.a.v. waterhuishouding, bemesting en schadebestrijding. Dit is bedoeld om het terrein te optimaliseren als leefgebied voor o.a. het vliegend hert.

Onduidelijk is of dit beleid in de afgelopen vijftien jaar is toegepast.

Waarnemingen van het vliegend hert op Dekkerswald

Het in 2024 uitgevoerde natuuronderzoek van BRO (rapport februari 2025) heeft niet tot waarnemingen van het vliegend hert op Dekkerswald geleid. Daaruit trekt men vervolgens de stellige conclusie dat de kever er niet voorkomt. Hier is een kritische kanttekening bij te plaatsen: men heeft op 11 en 31 juli 2024 's avonds het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van het vliegend hert. Volgens de Handleiding monitoring (Schut, D. en R. Krekels, 2016. Vliegend hert - Handleiding Monitoring. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen) ligt de beste periode om de volwassen kevers te monitoren tussen half juni tot half juli. Dat bewijzen ook de meldingen die op de website <https://waarneming.nl/> zijn gedaan in de maanden juni en juli 2024, zie grafiek.

[Grafiek: aantal individuen vliegend hert per dag waargenomen in geheel Nederland tussen 1 juni en 31 juli 2024. Alleen goedgekeurde waarnemingen. Bron: waarneming.nl]

Het dier is sowieso al moeilijk waar te nemen. De volwassen kevers zijn gedurende enkele weken actief, zitten overdag meestal weggekropen en worden pas tegen de avond actief. Het insect is zeldzaam en komt in lage dichtheden voor. Het 'European Stag Beetle monitoring Network (zie <https://www.stagbeetlemonitoring.org/>) gebruikt een monitoringsprotocol waarin de vrijwillige tellers in de maanden juni en juli wekelijks op de warmste avond van de week vanaf 15 minuten voor zonsondergang de te monitoren route lopen, dus acht keer in totaal. De activiteitspiek van het vliegend hert kan variëren tussen locaties en jaren maar is meestal op het einde van juni of het begin van juli en wordt gekenmerkt door zwoele warme avonden. Het verbaast dan ook niet dat de zoektocht op 31 juli 2024 geen waarneming opleverde, het was laat in het seizoen.

Als burgers hebben wij geen toegang tot de data van de NDFF. Waarnemingen van het vliegend hert zijn vervaagd en alleen totaal per 5 x 5 km vak aangegeven. Wij hebben echter uit meerdere betrouwbare bronnen begrepen dat er in de afgelopen jaren, tot en met 2025, wel degelijk (goedgekeurde) waarnemingen in het plangebied of de directe omgeving zijn gemeld. Daarmee zou de aanwezigheid van het vliegend hert op Dekkerswald tot op heden zeer aannemelijk zijn.

Nieuwe voortplantingsplaats

Aan het genoemde natuuronderzoek uit 2024 is een eerder onderzoek vooraf gegaan. In dit Natuuronderzoek van Bureau Schenkeveld uit 2022 lezen we dat er in 2021 op geschikte momenten intensief gespeurd is naar het vliegend hert op het terrein, zonder positief resultaat. Bij nader inzien

(pag. 5, tabel van de bezoekenmomenten) blijkt dat er maar één veldbezoek is geweest tijdens de optimale waarnemingstijd van het vliegend hert, na zonsondergang rond een uur of 10. Dit was op 13 juli 2021. Ter vergelijking: op die dag zijn volgens waarneming.nl in heel Nederland in totaal 19 goedgekeurde individuen gemeld, niet veel als je het refereert aan de bovenstaande grafiek. Bureau Schenkeveld vermeldt ook dat de meest recente waarnemingen op het terrein twee exemplaren betreffen die op 27 juni en 14 juli zijn gezien *“bij twee (dienst)woningen aan het Laar op meer dan 100 meter van de oude vindplek”*. Onduidelijk is of dit het jaar 2020 of 2021 betreft. Met de oude vindplek wordt vermoedelijk de voortplantingsplaats nabij de voormalige directeurswoning bedoeld.

De twee waarnemingen aan het Laar sluiten aan bij wat vermeld staat in het eerder genoemde natuurbeheerplan bij de bestemmingsplanwijziging uit 2010. Daarin lezen we dat er in 2009 en 2010 volwassen exemplaren gevonden zijn in de tuin van huisnummer 39, waaronder een levend vrouwtje. Omdat vrouwtjes weinig mobiel zijn wijst dat op de aanwezigheid van een voortplantingsplaats. De in 2020 of 2021 waargenomen kevers aan het Laar zouden dus afkomstig kunnen zijn van dezelfde voortplantingsplaats. Voeg daarbij dat de larven van het vliegend hert tussen de 4 en 8 jaar ondergronds kunnen blijven en het is duidelijk dat de aanwezigheid van het vliegend hert op het terrein van Dekkerswald anno 2026 zeer aannemelijk is, zij het in waarschijnlijk heel lage dichtheid. De conclusie uit het natuuronderzoek van 2024 dat de aanwezigheid van het vliegend hert ‘redelijkerwijs uitgesloten’ is, is dus op z’n minst voorbarig.

Er staat nog iets interessants in het Natuuronderzoek van Bureau Schenkeveld uit 2022, op pag. 14: *“Vliegend hert wordt veel minder waargenomen. De maatregelen van het actieplan Vliegend hert (2009 2013) zijn ter plekke van het plangebied en directe omgeving niet of nauwelijks uitgevoerd.”* Dit is opvallend omdat in het natuurbeheerplan 2010 een aantal in 2009 concreet genomen maatregelen staat opgesomd. Is het actieplan nu wel of niet uitgevoerd?

Schenkeveld schaaft vervolgens de uitvoering van het actieplan Vliegend hert onder de ‘Randvoorwaarden’ voor de herontwikkeling van Dekkerswald (pag. 15): *“Voer de maatregelen van het Actieplan Vliegend hert alsnog uit; in ieder geval op het terrein van Dekkerswald zelf”* Dit advies vinden we helaas niet meer terug in het Versterkingsplan of in de andere voorwaarden bij de omgevingsplanwijziging.